UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente				
Datos Identificativos				2014/15
Asignatura (*)	A intervención en trastornos específicos (disfonía. disartria. prebiacusias) e derivados da parálise cerebral. esquizofrenia. discapacidade intelectua		Código	652498030
Titulación	Mestrado Interuniversitario en Estudos Avanzados sobre a Linguaxe, a Comunicación e as súas Patoloxías (plan 2012)			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuadrimestre	Primeiro	Optativa	12
Idioma	Castelán			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía Evolutiva e da Educación			
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado	Duran Bouza, Montserrat Fernández Fernández, Pilar Fiuza Asorey, María J Juncos Rabadán, Onésimo Pereiro Rozas, Arturo Puyuelo Sanclemente, Miguel	Correo electrónico	montserrat.duran.bouza@udc.es mariapilar.fernandez@usc.es maria.fiuza@usc.es onesimo.juncos@usc.es arturoxose.pereiro@usc.es miguel@miguelpuyuelo.com	
Web				
Descrición xeral	Dentro do marco teórico do procesamento da linguaxe oral en, a formación terá un carácter fundamentalmente práctico coa utilización de casos clínicos, e elaboración de programas de tratamento específico para estas patoloxías. Os obxectivos que persigue esta materia son: · Conocer os trastornos da linguaxe. · Evaluar os distintos trastornos para un diagnóstico diferencial · Valorar a súa afectación na morfoloxía, sintáctica, semántica e pragmática destes pacientes. · Conocer o uso dos programas de intervención existentes baseados nos distintos modelos lingüísticos. · Entrenar aos alumnos nunha metodoloxía sistemática que permita a elaboración dun plan de intervención axustado ás necesidades individuais do caso. - Coñecer e realizar a intervención nas disfonías. - Adquirir ou desenvolver os recursos persoais para a intervención: habilidades sociais e comunicativas, habilidades profesionais, avaliación da propia actuación profesional, técnicas de observación, técnicas de dinamización. - Facilitar ao alumno os conceptos e bases fundamentais sobre a patoloxía de disartria, a súa etioloxía, tipos, diagnóstico diferencial, e fundamentos de intervención - Implementar os fundamentos para a intervención na disartria hipocinética de parkinson, dada a incidencia e prevalencia actual da enfermidade. - Coñecer os cambios na comunicación e a linguaxe durante o proceso de envellecemento normal e patolóxico. - Coñecer as principais técnicas de avaliación da comunicación e da linguaxe. - Coñecer as bases para poder deseñar programas de intervención na comunicación e a linguaxe no envellecemento normal e patolóxico. - Deseñar proxectos de investigación sobre a comunicación e a linguaxe na vellez.			

Competencias da titulación	
Código	Competencias da titulación
A4	Os estudiantes coñecerán as características diferenciales da intervención na linguaxe e na comunicación nos ámbitos familiar, escolar, clínico e asistencial.
A5	Os alumnos/as saberán realizar unha intervención nos trastornos específicos da linguaxe oral, tales como as disartrias, alteracións da linguaxe no envellecemento e trastornos dexenerativos, as alteracións da linguaxe en enfermedades mentais, trastornos do espectro autista, etc.
B2	Serán capaces de comportarse con ética e responsabilidade social como ciudadáns e como profesionais.

B4	Os estudiantes serán capaces de tomar decisións con autonomía e responsabilidade.
C2	Os alumnos/as entenderán a importancia da cultura emprendedora e coñecerán os medios ó alcance das persoas emprendedoras.
C3	Os estudiantes valorarán a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)	Competencias da titulación		
Coñecer e realizar a intervención nas disfonías.			
Adquirir e desenvolver os recursos personais para a intervención: habilidades sociais e comunicativas, habilidades profesionais, avaliación da propia actuación profesional, técnicas de observación.			
Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da linguaxe e a comunicación.			
Coñecer, recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: as alteracións da linguaxe no envellecemento e os trastornos dexenerativos.			
Coñecer os principios xerais da intervención nas dificultades da linguaxe e a comunicación.			
Coñecer as funcións da Intervención na área da linguaxe e a comunicación: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.			
Coñecer e aplicar os modelos e as técnicas de intervención.			
Coñecer as características diferenciais da intervención na linguaxe e a comunicación nos ámbitos familiar, clínico e asistencial.			
Coñecer e realizar a intervención en trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe as alteracións da linguaxe no envellecemento e os trastornos dexenerativos.			
Realizar a planificación estratéxica da intervención na área da linguaxe e a comunicación.			
Adquirir ou desenvolver os recursos persoais para a intervención: habilidades sociais e comunicativas, habilidades profesionais, avaliación da propia actuación profesional, técnicas de observación, técnicas de dinamización ou toma de decisións.			
Ser capaz de deseñar instrumentos de recollida de información en programas de intervención en linguaxe e comunicación.			
Capacitar para a formación ao profesionais en habilidades de comunicación con persoas maiores en contexto de saúde e enfermidade			
Deseñar e desenvolver programas de prevención, intervención e optimización a nivel individual e comunitario.			
Coñecer, seleccionar e aplicar instrumentos de avaliación psicolóxica no ámbito do envellecemento.			
Saber deseñar, planificar e desenvolver unha investigación científica no ámbito do lengueje e a comunicación.			
Coñecer os procesos de comunicación e linguaxe no envellecemento normal, deterioración cognitiva lixeira e demencias.			
Saber avaliar as capacidades comunicativas e lingüísticas no envellecemento.			
Deseñar programas de intervención individual e grupal en comunicación e linguaxe no envellecemento normal, deterioración cognitiva lixeira e demencias.			
Saber deseñar unha investigación sobre algún aspecto concreto da comunicación e a linguaxe no envellecemento.			

XERAIS DA MATERIA Poden informar sobre os principios xenerais da intervención nas dificultades da linguaxe e a comunicación. Poden describir as funcións da Intervención na área da linguaxe e a comunicación: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento. Son capaces de aplicar os modelos e as técnicas de intervención. Poden describir as características diferenciais da intervención na linguaxe e a comunicación nos ámbitos familiar, escolar, clínico e asistencial. Son capaces de realizar unha intervención en trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe os trastornos específicos da linguaxe escrita; as dificultades de lectura; os trastornos da fluidez do fala; as disartrias; as disfonías; as alteracións da linguaxe no envellecemento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo selectivo y as inhibicións da linguaxe. Son capaces de facer unha planificación estratéxica da intervención na área da linguaxe e a comunicación. Posúen os recursos persoais para a intervención: habilidades sociais e comunicativas, habilidades profesionais, avaliación da propia actuación profesional, técnicas de observación, técnicas de dinamización ou toma de decisións.	AP4 AP5	BP2 BP4	CP2 CP3

Contidos	
Temas	**Subtemas**
Prof. Miguel Puyuelo Sanclemente Prof. Carlos Salavera Prof. Elías Vived Prof. Olga Bruna Prof. Judit Subirana Prof. Sara Signo	
1. Concepto de disfonía, disartria, presbiacusia, parálise cerebral, esquizofrenia, minusvalidez intelectual, demencia.	
2. Clasificación dos trastornos da linguaxe en todos eles.	
3. Intervención en trastornos da linguaxe.	
4. Definición e dificultades	
5. Clasificación: experimental e clínica	
6. Intervención: principios xerais.	
7. Programas de intervención na linguaxe: fonético-fonolóxico, semántico, morfosintáctico e pragmático.	
8. Selección e xerarquización de obxectivos. Procedementos e recursos.	
9. Principios e modalidades de intervención: clínica e educativa.	
10. Casos clínicos de cada unha das patoloxías. Elaboración do plan de intervención.	
Prof. María Fiuza	
11. Prevención e Intervención nas disfonías disfuncionales, con ou sen lesión orgánica, en nenos e adultos, dende unha perspectiva ecléctica	11.1. Concepto de disfonía disfuncional. 11.2. Tipos de disfonías disfuncionales. 11.3. Factores favorecedores y desencadenantes del círculo vicioso del esfuerzo v ocal. 11.4 Las disfonías disfuncionales en adultos: prevención y tratamiento. 11.5. Las disfonías disfuncionales infantiles: prevención y tratamiento.
Prof. Pilar Fernández	

12. Disartria	12.1. DEFINICIÓN E BASES ANATOMOFISIOLÓXICAS DA DISARTRIA :nivel de afectación das áreas de control motor voluntario do fala e a articulación en SNC E SNP. 12.2. DIAGNÓSTICO DIFERENCIAL: Apraxia verbal, afasia motora, dislalia. 12.3. TIPOS: TAXONOMÍA E CLASIFICACIÓN: 12.3.1. En función das áreas afectadas: Disartria bulbar; Disartria pseudobulbar; Disartria cerebeloso; Disartria con afectación do sistema extrapiramidal. 12.3.2. En función dos síntomas ou cadro clínico: Disartria espática; Disartria flácida; Disartria Atáxica; Disartria Hipocinética; Disartria Hipercinética; Disartrias mixtas. 12.3.4. DISARTRIA PARKINSONIANA (en enfermidade de Parkinson e outras síndromes parkinsonianos) 12.4.1. Síntomas e cadro clínico. 12.3.4.2. Trastornos asociados: respiración; deglutición; Expresión e xesto. 12.3.4.3. Avaliación logopédica na disartria parkinsoniana 12.3.4.4. Tratamento logopédico e intervención 12.4.4.1. Obxectivos 12.4.4.2. Dimensións da intervención: 1. Relaxación. 2. Respiración. 3. Motilidade orofacial. 4. Aspectos fonoarticulatorios propios do fala: fonación, resonancia, prosodia e articulación. 5. Expresión e xesto. 6. Deglutición, intervención na disfaxia. 12.4.4.3. Eficacia e efectividade de novas técnicas de terapia do fala e a linguaxe na enfermidade de parkinson
Prof. Onésimo Juncos Prof. Arturo X. Pereiro	
13. Envellecemento e demencia	1.- Características da comunicación e o envellecemento normal, deterioración cognitiva lixeira, demencias e afasias. 2.- Bilingüismo e envellecemento 3. Procedementos e técnicas de avaliación. 4. Programas de estimulación e mellora da comunicación e a linguaxe no envellecemento normal 5. Programas de intervención na comunicación e a linguaxe na deterioración cognitiva lixeira e nas demencias. 6. Perspectivas e retos actuais na investigación sobre comunicación e linguaxe no envellecemento normal e patolóxico.

Planificación			
Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	24	30	54
Lecturas	12	45	57
Portafolios do alumno	3	20	23
Obradoiro	30	90	120
Traballos tutelados	1	20	21
Proba obxectiva	1	20	21
Atención personalizada	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	**Descrición**
Sesión maxistral	Esquema xeral dunha sesión de tres horas tipo: Sección teórica (hora e media): 1.- Presentación de 30 mins. por parte do profesor/a, 2. - Lectura comentada dun texto seleccionado (30 mins), 3. - Contestación individual a un cuestionario.Sección práctica (hora e media): 1.- Presentación de 30 mins. a cargo do profesor/a, 2. - Cuestionario en grupo sobre a presentación (30 minutos), 3. - Exposición e discusión sobre as respostas de cada grupo
Lecturas	Cada sesión de clase de tres horas contén un tempo dedicado á lectura comentada dun texto relacionado coa exposición do profesor. A duración prevista será duns 30 minutos por sesión de tres horas.
Portafolios do alumno	En cada sesión de clase o estudante deberá contestar a un cuestionario individual sobre a lectura realizada e un en grupo relacionado cos casos analizados ou as prácticas realizadas. Estes cuestionarios, ademais das presentacións power point corresondientes a cada clase deberá ser incluído no seu portafolios. Nel recollerán igualmente cantos comentarios, reflexións ou actividades realícense durante o curso.
Obradoiro	Modalidade formativa orientada á aplicación de aprendizaxes na que se poden combinar diversas metodoloxías/probas (exposicións, simulacións, debates, solución de problemas, prácticas guiadas, etc) a través da que o alumnado desenvolve tarefas eminentemente prácticas sobre un tema específico, co apoio e supervisión do profesorado.
Traballos tutelados	Os estudantes non realizarán por cuadrimestre máis dun traballo tutelado. Este computará en todas as materias nas que estea matriculado posto que deberá contemplar as diferentes dimensións tratadas nelas. Todos os profesores/ás implicados actuarán como titores, se ben será o coordinador da titulación quen lle asigne un titor responsable. A relación de estudantes e titores responsables comunicarase a todo o profesorado. Finalizado o traballo todos os titores farán unha valoración (previamente protocolizada para simplificala) que remitirán ao titor responsable quen cualificará o traballo. Dado que en segundo cuadrimestre se acumulan materias, practicum e traballo fin de máster, os estudantes, coa orientación do seu titor e o acordo dos seus profesores poderán abordar un mesmo tema con tres perspectivas. Unha académica para responder á adquisición das competencias fixadas nas materias do plan de estudos. Outra profesional, para responder aos obxectivos do practicum. Unha última investigadora, onde a través da presentación dun proxecto de investigación poderán cumprir os obxectivos do traballo fin de máster. Pódese considerar, polo tanto, como un traballo único con tres partes e tres titores diferentes. Cada un recibirá o traballo completo, se ben cualificará a súa parte dando lugar a tres cualificacións independentes. O traballo deberá estar formalmente divido en tres partes independentes, posto que a parte académica debe ser valorada tamén polo profesorado do segundo cuadrimestre
Proba obxectiva	A través dunha proba obxectiva valorarase a asimilación de contidos, tanto de coñecemento teórico como práctico

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**

Avaliación		
Metodoloxías	**Descrición**	**Cualificación**
Sesión maxistral		10
Lecturas		0
Portafolios do alumno		50
Obradoiro		15
Proba obxectiva		25

Observacións avaliación

A avaliación realizarase de forma individualizada
en cada unha das materias do máster. A avaliación será continua e incluirá unha valoración cuantitativa do rendemento de cada estudante en cada actividade realizada (incluídas as probas de exame que se poidan programar). Estas actividades serán recollidas polos estudantes nun portafolios por materia. Nel os estudantes recollerán todos os esquemas, presentacións, traballos realizados, lecturas, prácticas, cuestionarios contestados, etc. Este portafolios estará dispoñible sempre que o profesorado queira supervisalo e, en todo caso, será entregado ao finalizar as clases presenciais da materia para a súa supervisión e cualificación. Cada profesor avaliará as actividades realizadas, segundo as metodoloxías docentes empregadas, en os créditos que teñen asignados. A cualificación na materia será o resultado da media das cualificacións dos profesores que a impartan. A cualificación de cada profesor será ponderada segundo o número de créditos que imparte. No caso de utilizar probas puntuais de exame (proba obxectiva, preguntas tipo tema, etc.) a súa cualificación considerarase como parte do portafolios da materia, sen que o seu peso poida superar o 50% da nota total asignada ao portafolios. O resto da cualificación virá determinada polos criterios seguintes: Asistencia a clase (por enriba do 80%): 10% Realización de lecturas e traballos tutelados: 30%
Nivel de rendemento madureza demostrada en actividades prácticas e tutorías:10%

Fontes de información	
Bibliografía básica	
Bibliografía complementaria	

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías